

Нініаліді О., ТАНГ

КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ ВИЯВЛЕННЯ СУТТЄВОСТІ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ НА ЗМІНУ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ

В сучасних умовах важливе значення для управління має розробка вдосконаленої методики оцінки фінансового стану, яка б дозволяла оперативно впливати на фінансові, виробничі та інші процеси на підприємстві з метою їх оптимізації та забезпечення ефективної стратегії розвитку. Використання для цієї мети показника інтегральної оцінки, який ґрунтується на застосуванні вагових значень традиційних розрахункових коефіцієнтів, забезпечує можливість співставляти досягнутий рівень фінансового стану з аналогічними показниками минулих років і інших однотипних підприємств. Рівень інтегрального показника, таким чином, доцільно розраховувати за наступною формулою:

$$I_n = \sum_{i=1}^n AO(i) \times K_B(i) ,$$

де $AO(i)$ – абсолютна фактична оцінка i -го показника (коефіцієнта) фінансового стану;

$Kv(i)$ – вагове значення i -го показника (коефіцієнта) фінансового стану;

n – кількість показників оцінки фінансового стану.

Аналіз фінансового стану з допомогою економіко-математичних методів, який передбачає визначення інтегрального показника, можна суттєво доповнити й удосконалити шляхом подальшого використання кореляційно-регресійного аналізу для виявлення суттєвості впливу факторів на зміну інтегральної оцінки, завдяки чому з'явиться можливість розрахунку резервів зростання ефективності функціонування підприємства.

Порядок здійснення такого аналізу має включати виявлення впливу на результативний інтегральний показник кожного із складових формули розрахунку. Методика розрахунку резервів покращення фінансового стану має включати також знаходження теоретичних значень інтегрального показника за будь-яких можливих позитивних значень складових формули (результатів обчислень коефіцієнтів).

В сучасних умовах такий висновок обґрунтовується об'єктивною потребою пошуку альтернативних варіантів діяльності з метою отримання зростаючої прибутковості, в тому числі для визначення стратегічних напрямів розвитку. З метою проведення кореляційно-регресійного аналізу показників, що характеризують вплив на інтегральну оцінку фінансового стану кожного з них, і для визначення взаємозв'язку окремих елементів між собою доцільно взяти дані про значення розрахункових показників (коефіцієнтів) за ряд років.

Характерною рисою обчислень парних коефіцієнтів кореляції є те, що їх використовують для виявлення тісноти зв'язку між різними елементами інтегральної оцінки, які беруть попарно. Парні коефіцієнти кореляції розраховуються загальновизнаним способом.

Важливим для аналітичної практики при оцінці фінансового стану підприємства, на нашу думку, виступає також визначення взаємозв'язку між окремими розрахунковими коефіцієнтами. При виявленні цих взаємозв'язків можна зробити висновки про існування факторів, які одночасно впливають на величину обох (чи кількох) елементів. Цей етап здійснення аналізу є важливим для того, щоб мати можливість виключити з моделі ті фактори, які дублюють один одного й спотворюють загальну інтегральну оцінку фінансового стану. Після проведення аналізу попарної кореляції елементів інтегральної оцінки фінансового стану можна здійснювати оцінку комплексного впливу усіх її складових, для чого доцільно розрахувати коефіцієнт множинної кореляції. Виходячи із проведених розрахунків можна намітити основні напрями покращення фінансового стану. Акцентування уваги на цьому аспекті зумовлено передусім тим, що в Україні проблема зростання прибутку та рентабельності, як важливих показників, що мають суттєвий вплив на загальну оцінку фінансового стану, за останній час супроводжується зниженням обсягів виробництва й реалізації.